

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1990 Nr. 156

A. TITEL

*Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele
vrijheden;
Rome, 4 november 1950*

B. TEKST

De tekst van het Verdrag is geplaatst in *Trb.* 1951, 154.

Zie voor de ondertekeningen ook *Trb.* 1961, 8, *Trb.* 1964, 163, *Trb.* 1970, 81, *Trb.* 1974, 215, *Trb.* 1979, 150 en *Trb.* 1989, 153.

Het Verdrag is gewijzigd bij het Derde, Vijfde en Achtste Protocol.

C. VERTALING

De onderstaande vertaling vervangt de in *Trb.* 1951, 154 geplaatste vertaling:

**Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele
vrijheden**

De Regeringen die dit Verdrag hebben ondertekend, Leden van de Raad van Europa,

Gelet op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens die op 10 december 1948 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties is afgekondigd;

Overwegende, dat deze Verklaring ten doel heeft de universele en daadwerkelijke erkenning en toepassing van de rechten die daarin zijn nedergelegd te verzekeren;

Overwegende, dat het doel van de Raad van Europa is het bereiken

van een grotere eenheid tussen zijn Leden en dat een van de middelen om dit doel te bereiken is de handhaving en de verdere verwezenlijking van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;

Opnieuw haar diep geloof bevestigende in deze fundamentele vrijheden die de grondslag vormen voor gerechtigheid en vrede in de wereld en welker handhaving vooral steunt, enerzijds op een waarlijk democratische regeringsvorm, anderzijds op het gemeenschappelijk begrip en de gemeenschappelijke eerbiediging van de rechten van de mens waarvan die vrijheden afhankelijk zijn;

Vastbesloten om, als Regeringen van gelijkgestemde Europese staten, die een gemeenschappelijk erfdeel bezitten van politieke tradities, idealen, vrijheid en heerschappij van het recht, de eerste stappen te doen voor de collectieve handhaving van sommige der in de Universele Verklaring vermelde rechten;

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1

De Hoge Verdragsluitende Partijen verzekeren een ieder die ressorteert onder haar rechtsmacht de rechten en vrijheden die zijn vastgesteld in de Eerste Titel van dit Verdrag.

TITEL I

Artikel 2

1. Het recht van een ieder op leven wordt beschermd door de wet. Niemand mag opzettelijk van het leven worden beroofd, behoudens door de tenuitvoerlegging van een gerechtelijk vonnis wegens een misdrijf waarvoor de wet in de doodstraf voorziet.

2. De beroving van het leven wordt niet geacht in strijd met dit artikel te zijn geschied ingeval zij het gevolg is van het gebruik van geweld, dat absoluut noodzakelijk is:

- a. ter verdediging van wie dan ook tegen onrechtmatig geweld;
- b. teneinde een rechtmatige arrestatie te bewerkstelligen of het ontsnappen van iemand die op rechtmatige wijze is gedetineerd, te voorkomen;
- c. teneinde in overeenstemming met de wet een oproer of opstand te onderdrukken.

Artikel 3

Niemand mag worden onderworpen aan foltering en aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen.

Artikel 4

1. Niemand mag in slavernij of dienstbaarheid worden gehouden.
2. Niemand mag gedwongen worden dwangarbeid of verplichte arbeid te verrichten.
3. Niet als „dwangarbeid of verplichte arbeid” in de zin van dit artikel worden beschouwd:
 - a. elk werk dat gewoonlijk wordt vereist van iemand die is gedetineerd overeenkomstig de bepalingen van artikel 5 van dit Verdrag, of gedurende zijn voorwaardelijke invrijheidstelling;
 - b. elke dienst van militaire aard of, in het geval van gewetensbezwaarden in landen waarin hun gewetensbezwaren worden erkend, diensten die gevorderd worden in plaats van de verplichte militaire dienst;
 - c. elke dienst die wordt gevorderd in het geval van een noodtoestand of ramp die het leven of het welzijn van de gemeenschap bedreigt;
 - d. elk werk of elke dienst die deel uitmaakt van normale burgerplichten.

Artikel 5

1. Een ieder heeft recht op vrijheid en veiligheid van zijn persoon. Niemand mag zijn vrijheid worden ontnomen, behalve in de navolgende gevallen en overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure:
 - a. indien hij op rechtmatige wijze is gedetineerd na veroordeling door een daartoe bevoegde rechter;
 - b. indien hij op rechtmatige wijze is gearresteerd of gedetineerd, wegens het niet naleven van een overeenkomstig de wet door een gerecht gegeven bevel of teneinde de nakoming van een door de wet voorgeschreven verplichting te verzekeren;
 - c. indien hij op rechtmatige wijze is gearresteerd of gedetineerd teneinde voor de bevoegde rechterlijke instantie te worden geleid, wanneer er een redelijke verdenking bestaat, dat hij een strafbaar feit heeft begaan of indien het redelijkerwijs noodzakelijk is hem te beletten een strafbaar feit te begaan of te ontvluchten nadat hij dit heeft begaan;
 - d. in het geval van rechtmatige detentie van een minderjarige met het doel toe te zien op zijn opvoeding of in het geval van zijn

rechtmatige detentie, teneinde hem voor de bevoegde instantie te geleiden;

e. in het geval van rechtmatige detentie van personen ter voorkoming van de verspreiding van besmettelijke ziekten, van geesteszieken, van verslaafden aan alcohol of verdovende middelen of van landlopers;

f. in het geval van rechtmatige arrestatie of detentie van een persoon teneinde hem te beletten op onrechtmatige wijze het land binnen te komen, of van een persoon waartegen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is.

2. Een ieder die gearresteerd is moet onverwijld en in een taal die hij verstaat op de hoogte worden gebracht van de redenen van zijn arrestatie en van alle beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht.

3. Een ieder die is gearresteerd of gedetineerd, overeenkomstig lid 1.c van dit artikel, moet onverwijld voor een rechter worden geleid of voor een andere magistraat die door de wet bevoegd verklaard is rechterlijke macht uit te oefenen en heeft het recht binnen een redelijke termijn berecht te worden of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld. De invrijheidstelling kan afhankelijk worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene ter terechtzitting.

4. Een ieder, wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, heeft het recht voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is.

5. Een ieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, heeft recht op schadeloosstelling.

Artikel 6

1. Bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde vervolging heeft een ieder recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat bij de wet is ingesteld. De uitspraak moet in het openbaar worden gewezen maar de toegang tot de rechtszaal kan aan de pers en het publiek worden ontzegd, gedurende de gehele terechtzitting of een deel daarvan, in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of nationale veiligheid in een democratische samenleving, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé leven van procespartijen dit eisen of, in die mate als door de rechter onder bijzondere omstandigheden

strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer de openbaarheid de belangen van een behoorlijke rechtspleging zou schaden.

2. Een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld, wordt voor onschuldig gehouden totdat zijn schuld in rechte is komen vast te staan.

3. Een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld, heeft in het bijzonder de volgende rechten:

a. onverwijld, in een taal die hij verstaat en in bijzonderheden, op de hoogte te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging;

b. te beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging;

c. zich zelf te verdedigen of daarbij de bijstand te hebben van een raadsman naar eigen keuze of, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos door een toegevoegd advocaat te kunnen worden bijgestaan, indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit eisen;

d. de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge;

e. zich kosteloos te doen bijstaan door een tolk, indien hij de taal die ter terechtzitting wordt gebezigd niet verstaat of niet spreekt.

Artikel 7

1. Niemand mag worden veroordeeld wegens een handelen of nalaten, dat geen strafbaar feit naar nationaal of internationaal recht uitmaakte ten tijde dat het handelen of nalaten geschiedde. Evenmin mag een zwaardere straf worden opgelegd dan die, die ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was.

2. Dit artikel staat niet in de weg aan de berechting en bestraffing van iemand, die schuldig is aan een handelen of nalaten, dat ten tijde van het handelen of nalaten, een misdrijf was overeenkomstig de algemene rechtsbeginselen die door de beschaafde volken worden erkend.

Artikel 8

1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch

welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Artikel 9

1. Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen, zowel in het openbaar als privé zijn godsdienst te belijden of overtuiging tot uitdrukking te brengen in erediensten, in onderricht, in praktische toepassing ervan en in het onderhouden van geboden en voorschriften.

2. De vrijheid zijn godsdienst te belijden of overtuiging tot uiting te brengen kan aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die die bij de wet zijn voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de openbare veiligheid, voor de bescherming van de openbare orde, gezondheid of goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Artikel 10

1. Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen. Dit artikel belet Staten niet radio-omroep-, bioscoop- of televisieondernemingen te onderwerpen aan een systeem van vergunningen.

2. Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, die bij de wet zijn voorzien en die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de nationale veiligheid, territoriale integriteit of openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen.

Artikel 11

1. Een ieder heeft recht op vrijheid van vreedzame vergadering en op vrijheid van vereniging, met inbegrip van het recht met anderen vakverenigingen op te richten en zich bij vakverenigingen aan te sluiten voor de bescherming van zijn belangen.

2. De uitoefening van deze rechten mag aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die, die bij de wet zijn voorzien en die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, voor de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Dit artikel verbiedt niet dat rechtmatige beperkingen worden gesteld aan de uitoefening van deze rechten door leden van de krijgsmacht, van de politie of van het ambtelijk apparaat van de Staat.

Artikel 12

Mannen en vrouwen van huwbare leeftijd hebben het recht te huwen en een gezin te stichten volgens de nationale wetten die de uitoefening van dit recht beheersen.

Artikel 13

Een ieder wiens rechten en vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld, zijn geschonden, heeft recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een nationale instantie, ook indien deze schending is begaan door personen in de uitoefening van hun ambtelijke functie.

Artikel 14

Het genot van de rechten en vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld, moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status.

Artikel 15

1. In tijd van oorlog of in geval van enig andere algemene noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, kan iedere Hoge Verdragsluitende Partij maatregelen nemen die afwijken van zijn verplichtingen ingevolge dit Verdrag, voor zover de ernst van de situatie deze maatregelen strikt vereist en op voorwaarde dat deze niet in strijd zijn met andere verplichtingen die voortvloeien uit het internationale recht.

2. De voorgaande bepaling staat geen enkele afwijking toe van artikel 2, behalve ingeval van dood als gevolg van rechtmatige oorlogshandelingen, en van de artikelen 3, 4, eerste lid, en 7.

3. Elke Hoge Verdragsluitende Partij die gebruik maakt van dit recht om af te wijken, moet de Secretaris-Generaal van de Raad van

Europa volledig op de hoogte houden van de genomen maatregelen en van de beweegredenen daarvoor. Zij moet de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa eveneens in kennis stellen van de datum waarop deze maatregelen hebben opgehouden van kracht te zijn en de bepalingen van het Verdrag opnieuw volledig worden toegepast.

Artikel 16

Geen der bepalingen van de artikelen 10, 11 en 14 mag beschouwd worden als een beletsel voor de Hoge Verdragsluitende Partijen beperkingen op te leggen aan politieke activiteiten van vreemdelingen.

Artikel 17

Geen der bepalingen van dit Verdrag mag worden uitgelegd als zou zij voor een Staat, een groep of een persoon een recht inhouden enige activiteit aan de dag te leggen of enige daad te verrichten met als doel de rechten of vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld teniet te doen of deze verdergaand te beperken dan bij dit Verdrag is voorzien.

Artikel 18

De beperkingen die volgens dit Verdrag op de omschreven rechten en vrijheden zijn toegestaan, mogen slechts worden toegepast ten behoeve van het doel waarvoor zij zijn gegeven.

TITEL II

Artikel 19

Teneinde de nakoming van de verplichtingen die de Hoge Verdragsluitende Partijen in dit Verdrag op zich hebben genomen te verzekeren, wordt ingesteld:

- a. een Europese Commissie voor de rechten van de mens, hierna te noemen „de Commissie”;
- b. een Europees Hof voor de rechten van de mens, hierna te noemen „het Hof”.

TITEL III

Artikel 20

1. De Commissie bestaat uit een aantal leden gelijk aan het aantal Hoge Verdragsluitende Partijen. Er mogen geen twee onderdanen van dezelfde Staat lid van de Commissie zijn.

2. De Commissie komt bijeen in plenaire zitting. Uit haar midden kan zij evenwel Kamers instellen elk bestaande uit ten minste zeven leden. De Kamers kunnen een onderzoek instellen naar de krachtens artikel 25 van dit Verdrag ingediende verzoekschriften die kunnen worden behandeld op grond van vaste jurisprudentie of die geen belangrijke vragen oproepen betreffende de interpretatie of de toepassing van het Verdrag. Behoudens deze beperking en het bepaalde in het vijfde lid van dit artikel, oefenen de Kamers alle bevoegdheden uit die door het Verdrag aan de Commissie zijn toegekend.

Het lid van de Commissie dat is gekozen met betrekking tot een Hoge Verdragsluitende Partij waartegen een verzoekschrift is ingediend, heeft het recht deel uit te maken van de Kamer waaraan dit verzoekschrift wordt voorgelegd.

3. Uit haar midden kan de Commissie comités instellen, elk bestaande uit tenminste drie leden met de bevoegdheid met algemene stemmen een krachtens artikel 25 ingediend verzoekschrift niet-ontvankelijk te verklaren of van de rol van verzoekschriften te schrappen, wanneer een dergelijk besluit kan worden genomen zonder nader onderzoek.

4. Een Kamer of een comité kan op elk ogenblik tijdens de procedure afstand van haar bevoegdheid doen ten behoeve van de plenaire Commissie, die ook om overdracht aan haarzelf kan verzoeken van een aan een Kamer of een comité voorgelegd verzoekschrift.

5. Alleen de voltallige Commissie kan de volgende bevoegdheden uitoefenen:

a. het onderzoek van verzoekschriften die zijn ingediend krachtens artikel 24;

b. het aanhangig maken van een zaak bij het Hof overeenkomstig artikel 48a;

c. het vaststellen van het huishoudelijk reglement overeenkomstig artikel 36.

Artikel 21

1. De leden van de Commissie worden gekozen door het Comité van Ministers, met absolute meerderheid van stemmen, uit een lijst van namen die wordt opgemaakt door het Bureau van de Raadgevende Vergadering; elke groep vertegenwoordigers der Hoge Verdragsluitende Partijen bij de Raadgevende Vergadering stelt drie kandidaten voor, van wie ten minste twee van haar nationaliteit moeten zijn.

2. Voor zover van toepassing, wordt dezelfde procedure gevolgd om de Commissie aan te vullen in geval andere Staten later Partij bij dit Verdrag worden en teneinde te voorzien in opengevallen zetels.

3. De kandidaten moeten het hoogst mogelijk zedelijk aanzien

genieten en in zich verenigen de voorwaarden die worden vereist voor het uitoefenen van een hoge functie bij de rechterlijke macht of zijn erkend om hun bekwaamheid op het gebied van het nationale of internationale recht.

Artikel 22

1. De leden van de Commissie worden gekozen voor een periode van zes jaar. Zij zijn herkiesbaar. Wat evenwel de leden betreft die bij de eerste verkiezing zijn gekozen, zal de ambtstermijn van zeven leden na drie jaar aflopen.

2. De leden wier ambtstermijn zal aflopen na de beginperiode van drie jaar, worden bij loting aangewezen door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, terstond na voltooiing van de eerste verkiezing.

3. Teneinde zo veel mogelijk elke drie jaar de nieuwe benoeming van de helft van de leden van de Commissie te verzekeren, kan het Comité van Ministers, alvorens tot een volgende verkiezing over te gaan, besluiten dat de ambtstermijn van een of meer van de te kiezen leden een andere duur zal hebben dan zes jaar, zonder dat deze duur evenwel langer kan zijn dan negen jaar of korter dan drie jaar.

4. Ingeval er verscheidene ambtstermijnen moeten worden toegekend en het Comité van Ministers het voorgaande lid toepast, geschiedt de toewijzing van de ambtstermijnen bij loting door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, terstond na de verkiezing.

5. Een lid van de Commissie dat gekozen is ter vervanging van een lid wiens ambtstermijn niet is afgelopen, blijft in functie voor de rest van de ambtstermijn van zijn voorganger.

6. De leden van de Commissie blijven in functie tot hun vervanging. Na hun vervanging zullen zij voortgaan die zaken af te handelen die zij reeds in behandeling hebben.

Artikel 23

De leden van de Commissie hebben zitting in de Commissie op persoonlijke titel. Gedurende hun ambtstermijn mogen zij geen functies bekleden die niet verenigbaar zijn met hun onafhankelijkheid en onpartijdigheid als leden van de Commissie of met de eisen van dit ambt.

Artikel 24

Iedere Hoge Verdragsluitende Partij kan, door tussenkomst van de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, elke vermeende niet-nakoming van de bepalingen van dit Verdrag door een andere Hoge Verdragsluitende Partij bij de Commissie aanhangig maken.

Artikel 25

1. De Commissie kan verzoekschriften gericht tot de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa ontvangen van ieder natuurlijk persoon, iedere (niet gouvernementele) organisatie of iedere groep van particulieren die beweert het slachtoffer te zijn van een schending door een der Hoge Verdragsluitende Partijen van de rechten die in dit Verdrag zijn vermeld, mits de Hoge Verdragsluitende Partij tegen wie de klacht is ingediend, heeft verklaard, dat zij de bevoegdheden van de Commissie om dergelijke verzoekschriften te ontvangen, erkent. De Hoge Verdragsluitende Partijen die een dergelijke verklaring hebben afgelegd, verbinden zich door geen enkele maatregel de doeltreffende uitoefening van dat recht te belemmeren.

2. Dergelijke verklaringen kunnen worden afgelegd voor een bepaalde termijn.

3. De verklaringen worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, die afschriften daarvan doet toekomen aan de Hoge Verdragsluitende Partijen en zorgt voor de openbaarmaking.

4. De Commissie zal van de bevoegdheid die haar bij dit artikel is verleend slechts gebruik maken, wanneer tenminste zes Hoge Verdragsluitende Partijen gebonden zijn door de verklaring, afgelegd in overeenstemming met de voorafgaande leden.

Artikel 26

De Commissie kan een zaak pas in behandeling nemen nadat alle nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput, overeenkomstig de beginselen van algemeen erkend internationaal recht, en binnen een termijn van zes maanden na de datum van de definitieve nationale beslissing.

Artikel 27

1. De Commissie behandelt geen enkel verzoekschrift ingevolge artikel 25 ingediend, dat:

- a. anoniem is; of
- b. in wezen gelijk is aan een zaak die reeds eerder door de Commissie is onderzocht of reeds aan een andere internationale

instantie voor onderzoek of regeling is voorgelegd en indien het geen nieuwe feiten bevat.

2. De Commissie verklaart elk verzoekschrift dat krachtens artikel 25 is ingediend, niet ontvankelijk, wanneer zij van oordeel is dat dit niet verenigbaar is met de bepalingen van dit Verdrag, kennelijk ongegrond is of een misbruik betekent van het recht van petitie.

3. De Commissie verwerpt elk aan haar voorgelegd verzoekschrift hetwelk zij als niet ontvankelijk beschouwt ingevolge artikel 26.

Artikel 28

1. Ingeval de Commissie een aan haar voorgelegd verzoekschrift in behandeling neemt:

a. gaat zij, teneinde de feiten vast te stellen, over tot een contradictoir onderzoek van het verzoekschrift met de vertegenwoordigers van de partijen en, indien nodig, tot een nader onderzoek, voor de goede voortgang waarvan de betrokken Staten alle nodige faciliteiten verstrekken, na met de Commissie van gedachten te hebben gewisseld;

b. stelt zij zich terzelfder tijd ter beschikking van partijen teneinde tot een minnelijke schikking van de zaak te komen op basis van eerbied voor de rechten van de mens zoals in dit Verdrag omschreven.

2. Indien de Commissie erin slaagt een minnelijke schikking tot stand te brengen, stelt zij een rapport op, dat wordt overhandigd aan de betrokken Staten, aan het Comité van Ministers en aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, teneinde openbaar gemaakt te worden. Dit rapport beperkt zich tot een korte uiteenzetting van de feiten en de bereikte oplossing.

Artikel 29

Nadat zij een verzoekschrift ingevolge artikel 25 ingediend, in behandeling heeft genomen, kan de Commissie niettemin met een meerderheid van twee derden van haar leden besluiten het verzoekschrift te verwerpen, indien zij in de loop van het onderzoek vaststelt dat een van de in artikel 27 vermelde gronden van niet-ontvankelijkheid van toepassing is. In dat geval wordt de beslissing aan de partijen medegedeeld.

Artikel 30

1. Tijdens de procedure kan de Commissie te allen tijde besluiten een verzoekschrift van de rol te schrappen wanneer de omstandigheden tot de conclusie leiden dat:

- a. de verzoeker niet voornemens is zijn verzoekschrift te handhaven, of
- b. het geschil is opgelost, dan wel
- c. om iedere andere door de Commissie vastgestelde reden het niet meer gerechtvaardigd is het onderzoek van het verzoekschrift voort te zetten.

De Commissie zet het onderzoek van het verzoekschrift evenwel voort, indien de eerbiediging van de in het Verdrag omschreven rechten van de mens zulks eist.

2. Indien de Commissie besluit een verzoekschrift van de rol te schrappen na het in behandeling te hebben genomen, stelt zij een rapport op, dat bestaat uit een uiteenzetting van de feiten en een met redenen omklede beslissing waarom dit verzoekschrift van de rol is geschrapt. Het rapport wordt gezonden aan de partijen alsmede, ter informatie, aan het Comité van Ministers. De Commissie kan het rapport publiceren.

3. De Commissie kan een verzoekschrift opnieuw op de rol plaatsen wanneer zij meent dat de omstandigheden zulks rechtvaardigen.

Artikel 31

1. Indien het onderzoek van een verzoekschrift niet is beëindigd ingevolge artikel 28, tweede lid, 29 of 30, stelt de Commissie een rapport op betreffende de feiten en geeft zij haar mening omtrent de vraag of de vastgestelde feiten een schending van de zijde van de betrokken Staat betekenen van de verplichtingen die krachtens het Verdrag op deze rusten. In het rapport kan de persoonlijke mening van de leden van de Commissie op dit punt tot uitdrukking worden gebracht.

2. Het rapport wordt aan het Comité van Ministers overgelegd. Het wordt eveneens overgelegd aan de betrokken Staten, die het niet openbaar mogen maken.

3. Bij het overleggen van het rapport aan het Comité van Ministers kan de Commissie zulke voorstellen doen als zij dienstig acht.

Artikel 32

1. Indien, binnen drie maanden na de datum van overlegging van het rapport aan het Comité van Ministers, de zaak niet aan het Hof is voorgelegd overeenkomstig artikel 48 van dit Verdrag, neemt het Comité van Ministers, met een meerderheid van twee derden van de leden die het recht hebben in het Comité zitting te hebben, een beslissing over de vraag of het Verdrag al dan niet geschonden is.

2. In het bevestigende geval stelt het Comité van Ministers een

termijn binnen welke de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij de maatregelen moet nemen die vereist worden door de beslissing van het Comité van Ministers.

3. Indien de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij geen bevredigende maatregelen heeft genomen binnen de voorgeschreven termijn, beslist het Comité van Ministers, bij een meerderheid van stemmen als bepaald in het hierboven genoemde lid 1, welk gevolg aan zijn oorspronkelijke beslissing zal worden gegeven en maakt het rapport bekend.

4. De Hoge Verdragsluitende Partijen verbinden zich, elke beslissing die het Comité van Ministers bij de toepassing van de voorgaande leden moge nemen, als voor haar bindend te beschouwen.

Artikel 33

De Commissie houdt haar zittingen met gesloten deuren.

Artikel 34

Behoudens het bepaalde in de artikelen 20 (derde lid) en 29 worden de beslissingen van de Commissie genomen met een meerderheid van de stemmen van de aanwezige leden die hun stem uitbrengen.

Artikel 35

De Commissie komt bijeen wanneer de omstandigheden dit vereisen. Zij wordt bijeengeroepen door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Artikel 36

De Commissie stelt haar eigen huishoudelijk reglement vast.

Artikel 37

Het Secretariaat van de Commissie wordt verzorgd door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

TITEL IV

Artikel 38

Het Europese Hof voor de Rechten van de mens bestaat uit een aantal rechters gelijk aan het aantal Leden van de Raad van Europa. Er mogen geen twee onderdanen van dezelfde Staat rechter zijn.

Artikel 39

1. De leden van het Hof worden gekozen door de Raadgevende Vergadering bij meerderheid van de uitgebrachte stemmen uit een lijst van personen die wordt ingediend door de Leden van de Raad van Europa; ieder Lid moet drie kandidaten voorstellen, van wie tenminste twee de nationaliteit van het Lid moeten hebben.

2. Voor zover van toepassing, wordt dezelfde procedure gevolgd om het Hof aan te vullen ingeval van toelating van nieuwe Leden van de Raad van Europa en teneinde te voorzien in opengevallen zetels.

3. De kandidaten moeten het hoogst mogelijk zedelijk aanzien genieten en in zich verenigen de voorwaarden die worden vereist voor het uitoefenen van een hoge functie bij de rechterlijke macht, ofwel rechtsgeleerden zijn van erkende bekwaamheid.

Artikel 40

1. De leden van het Hof worden gekozen voor een periode van negen jaar. Zij zijn herkiesbaar. Wat evenwel de leden betreft die bij de eerste verkiezing zijn gekozen, zal de ambtstermijn van vier van de leden aflopen na drie jaar en die van vier andere leden na zes jaar.

2. De leden wier ambtstermijn zal aflopen na de beginperioden van drie en zes jaar, worden bij loting aangewezen door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa terstond na voltooiing van de eerste verkiezing.

3. Teneinde zo veel mogelijk elke drie jaar de nieuwe benoeming van een derde deel van de leden van het Hof te verzekeren, kan de Raadgevende Vergadering, alvorens tot een volgende verkiezing over te gaan, besluiten dat de ambtstermijn van een of meer van de te kiezen leden een andere duur zal hebben dan negen jaar, zonder dat deze duur evenwel langer kan zijn dan twaalf jaar of korter dan zes jaar.

4. Ingeval er verscheidene ambtstermijnen moeten worden toegerekend en de Raadgevende Vergadering het voorgaande lid toepast, geschiedt de toewijzing van de ambtstermijnen bij loting door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, terstond na de verkiezing.

5. Een lid van het Hof dat gekozen is ter vervanging van een lid wiens ambtstermijn niet afgelopen is, blijft in functie voor de rest van de ambtstermijn van zijn voorganger.

6. De leden van het Hof blijven in functie tot hun vervanging. Na hun vervanging zullen zij voortgaan die zaken af te handelen, die zij reeds in behandeling hebben.

7. De leden van het Hof hebben daarin zitting op persoonlijke titel.

Gedurende hun ambtstermijn mogen zij geen functies bekleden die niet verenigbaar zijn met hun onafhankelijkheid en onpartijdigheid als leden van het Hof of met de eisen van dit ambt.

Artikel 41

Het Hof kiest zijn Voorzitter en een of twee Vice-Voorzitters voor de tijd van drie jaar. Zij zijn herkiesbaar.

Artikel 42

De leden van het Hof ontvangen een door het Comité van Ministers te bepalen vergoeding voor iedere dag dat zij hun werkzaamheden uitoefenen.

Artikel 43

Voor het onderzoek van elke bij het Hof aanhangig gemaakte zaak zal het Hof bestaan uit een kamer van negen rechters. Ex officio zal hiervan deel uitmaken de rechter die onderdaan is van een betrokken Staat of, bij gebreke daarvan, iemand van zijn keuze om daarin als rechter zitting te hebben; de namen van de andere rechters worden voor het begin van het onderzoek in de zaak door de Voorzitter bij loting bepaald.

Artikel 44

Alleen de Hoge Verdragsluitende Partijen en de Commissie hebben het recht zaken aan het Hof voor te leggen.

Artikel 45

De rechtsmacht van het Hof strekt zich uit over alle zaken betrekking hebbend op de interpretatie en de toepassing van dit Verdrag die de Hoge Verdragsluitende Partijen of de Commissie bij het Hof aanhangig maken in overeenstemming met artikel 48.

Artikel 46

1. Ieder der Hoge Verdragsluitende Partijen kan te allen tijde verklaren dat zij ipso facto de rechtsmacht van het Hof aanvaardt als van rechtswege bindend zonder nadere overeenkomst in alle zaken betrekking hebbend op de interpretatie en toepassing van dit Verdrag.

2. De bovenbedoelde verklaringen kunnen worden afgelegd onvoorwaardelijk of op voorwaarde van wederkerigheid van de zijde van

enige of bepaalde andere Hoge Verdragsluitende Partijen of voor een bepaalde termijn.

3. Deze verklaringen moeten worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, die afschriften ervan zal doen toekomen aan de Hoge Verdragsluitende Partijen.

Artikel 47

Het Hof kan slechts een zaak behandelen nadat door de Commissie het mislukken van een minnelijke schikking is vastgesteld en binnen de termijn van drie maanden als bepaald in artikel 32.

Artikel 48

Mits de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij, indien er slechts één is, of de betrokken Hoge Verdragsluitende Partijen, indien er meer dan één zijn, onderworpen zijn aan de bindende rechtsmacht van het Hof of, bij gebreke daarvan, met de instemming van de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij, indien er slechts één is, of van de betrokken Hoge Verdragsluitende Partijen, indien er meer dan één is, kan een zaak bij het Hof worden aanhangig gemaakt:

- a. door de Commissie;
- b. door de Hoge Verdragsluitende Partij van wie het slachtoffer de onderdaan is;
- c. door een Hoge Verdragsluitende Partij die de zaak bij de Commissie aanhangig heeft gemaakt;
- d. door een Hoge Verdragsluitende Partij tegen wie de klacht is ingediend.

Artikel 49

Ingeval van meningsverschil over de vraag of het Hof bevoegd is, beslist het Hof.

Artikel 50

Indien het Hof verklaart, dat een beslissing of een maatregel die door een rechterlijke instantie of door enige andere instantie van een Hoge Verdragsluitende Partij is genomen, geheel of gedeeltelijk in strijd is met de verplichtingen die uit dit Verdrag voortvloeien, en indien het nationale recht van deze Partij slechts gedeeltelijk rechtsherstel ten aanzien van de gevolgen van deze beslissing of van deze maatregel toestaat, wordt bij de beslissing van het Hof, zo nodig, aan de getroffen partij een billijke genoegdoening toegekend.

Artikel 51

1. De uitspraak van het Hof wordt met redenen omkleed.
2. Indien de uitspraak niet, geheel of gedeeltelijk, de eenstemmige mening van de rechters weergeeft, heeft iedere rechter het recht de uiteenzetting van zijn individuele mening aan de uitspraak toe te voegen.

Artikel 52

De uitspraak van het Hof is beslissend.

Artikel 53

De Hoge Verdragsluitende Partijen verbinden zich, zich te houden aan de beslissingen van het Hof in de geschillen waarbij zij partij zijn.

Artikel 54

De uitspraak van het Hof wordt overgelegd aan het Comité van Ministers, dat toeziet op de tenuitvoerlegging.

Artikel 55

Het Hof stelt zijn eigen reglement vast en regelt zijn eigen procedure.

Artikel 56

1. De eerste verkiezing van de leden van het Hof heeft plaats nadat de verklaringen van de Hoge Verdragsluitende Partijen, genoemd in artikel 46, het totaal van acht hebben bereikt.
2. Voor deze verkiezing kan geen zaak bij het Hof aanhangig worden gemaakt.

TITEL V

Artikel 57

Iedere Hoge Verdragsluitende Partij verschaft op verzoek van de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa een uiteenzetting van de wijze waarop haar nationaal recht de daadwerkelijke uitvoering waarborgt van iedere bepaling van dit Verdrag.

Artikel 58

De kosten van de Commissie en van het Hof worden gedragen door de Raad van Europa.

Artikel 59

De leden van de Commissie en van het Hof genieten gedurende de uitoefening van hun functie de voorrechten en immuniteiten, als bepaald in artikel 40 van het Statuut van de Raad van Europa en in de overeenkomsten die zijn gesloten krachtens dat artikel.

Artikel 60

Geen bepaling van dit Verdrag zal worden uitgelegd als beperkingen op te leggen of inbreuk te maken op de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden die verzekerd kunnen worden ingevolge de wetten van enige Hoge Verdragsluitende Partij of ingevolge enig ander Verdrag waarbij de Hoge Verdragsluitende Partij partij is.

Artikel 61

Geen bepaling van dit Verdrag maakt inbreuk op de bevoegdheden door het Statuut van de Raad van Europa verleend aan het Comité van Ministers.

Artikel 62

De Hoge Verdragsluitende Partijen komen overeen dat zij, behoudens bijzondere overeenkomsten, zich niet zullen beroepen op tussen haar van kracht zijnde verdragen, overeenkomsten of verklaringen om door middel van een verzoekschrift een geschil, hetwelk is ontstaan uit de interpretatie of toepassing van dit Verdrag te onderwerpen aan een andere wijze van regeling dan die die bij dit Verdrag zijn voorzien.

Artikel 63

1. Iedere Staat kan, ten tijde van de bekrachtiging of op elk later tijdstip door middel van een kennisgeving gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa verklaren, dat dit Verdrag van toepassing zal zijn op alle of op één of meer van de gebieden voor welke buitenlandse betrekkingen hij verantwoordelijk is.

2. Het Verdrag zal van toepassing zijn op het gebied of op de gebieden die in de kennisgeving zijn vermeld, vanaf de dertigste dag die volgt op die waarop de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa deze kennisgeving heeft ontvangen.

3. In de voornoemde gebieden zullen de bepalingen van dit Verdrag worden toegepast, evenwel met inachtneming van de plaatselijke behoeften.

4. Iedere Staat die een verklaring heeft afgelegd overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, kan op elk later tijdstip, met betrekking tot één of meer van de gebieden die in de verklaring worden bedoeld, verklaren dat hij de bevoegdheid van de Commissie aanvaardt om kennis te nemen van verzoekschriften van natuurlijke personen, (niet gouvernementele) organisaties of groepen van particulieren, overeenkomstig artikel 25 van dit Verdrag.

Artikel 64

1. Iedere Staat kan, ten tijde van de ondertekening van dit Verdrag of van de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, een voorbehoud maken met betrekking tot een specifieke bepaling van dit Verdrag, voor zover een wet die op dat tijdstip op zijn grondgebied van kracht is, niet in overeenstemming is met deze bepaling. Voorbehouden van algemene aard zijn niet toegestaan krachtens dit artikel.

2. Elk voorbehoud hetwelk overeenkomstig dit artikel wordt gemaakt, dient een korte uiteenzetting van de betrokken wet te bevatten.

Artikel 65

1. Een Hoge Verdragsluitende Partij kan dit Verdrag slechts opzeggen na verloop van een termijn van 5 jaar na de datum waarop het Verdrag voor haar in werking is getreden en met een opzeggingstermijn van 6 maanden, vervat in een kennisgeving gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, die de andere Hoge Verdragsluitende Partijen hiervan in kennis stelt.

2. Deze opzegging kan niet tot gevolg hebben dat zij de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij ontslaat van de verplichtingen, nedergelegd in dit Verdrag, die betrekking hebben op daden die een schending van deze verplichtingen zouden kunnen betekenen en door haar gepleegd zouden zijn voor het tijdstip waarop de opzegging van kracht werd.

3. Onder dezelfde voorwaarden zal iedere Hoge Verdragsluitende Partij die ophoudt Lid van de Raad van Europa te zijn, ophouden Partij bij dit Verdrag te zijn.

4. Het Verdrag kan worden opgezegd overeenkomstig de bepalingen van de voorafgaande leden met betrekking tot ieder gebied waarop het overeenkomstig de bepalingen van artikel 63 van toepassing is verklaard.

Artikel 66

1. Dit Verdrag is voor ondertekening door de Leden van de Raad van Europa opengesteld. Het zal worden bekrachtigd. De akten van bekrachtiging zullen worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

2. Dit Verdrag zal in werking treden na de nederlegging van tien akten van bekrachtiging.

3. Met betrekking tot iedere ondertekenaar die het daarna bekrachtigt, zal het Verdrag in werking treden op de dag van de nederlegging der akte van bekrachtiging.

4. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa geeft aan alle Leden van de Raad van Europa kennis van de inwerkingtreding van het Verdrag, van de namen der Hoge Verdragsluitende Partijen die het bekrachtigd hebben, evenals van de nederlegging van iedere akte van bekrachtiging die later heeft plaats gehad.

GEDAAN te Rome, de 4e November 1950, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar hetwelk zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal zal gewaarmerkte afschriften doen toekomen aan alle ondertekenaars.

D. PARLEMENT

Zie *Trb.* 1951, 151 en *Trb.* 1961, 8.

E. BEKRACHTIGING

Zie *Trb.* 1954, 151, *Trb.* 1956, 5, *Trb.* 1961, 8, *Trb.* 1964, 163, *Trb.* 1970, 81, *Trb.* 1974, 215, *Trb.* 1979, 150, *Trb.* 1982, 188 en *Trb.* 1989, 153.

Behalve de aldaar genoemde Staten heeft nog de volgende Staat overeenkomstig artikel 66, eerste lid, van het Verdrag een akte van bekrachtiging nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa:

Finland¹⁾ 10 mei 1990

¹⁾ Onder het volgende voorbehoud:

"In accordance with Article 64 of the Convention, the Government of Finland makes the following reservation in respect of the right to a public hearing guaranteed by Article 6, paragraph 1 of the Convention.

For the time being, Finland cannot guarantee a right to an oral hearing insofar as the current Finnish laws do not provide such a right. This applies to:

1. proceedings before the Courts of Appeal, the Supreme Court, the Water Courts and the Water Court of Appeal in accordance with Chapter 26 Sections 7 and 8, as well as Chapter 30 Section 20, of the Code of Judicial Procedure, and Chapter 15 Section 23, as well as Chapter 16 Sections, 14 and 39, of the Water Act;

2. proceedings before the County Administrative Courts and the Supreme Administrative Court in accordance with Section 16 of the County Administrative Courts Act and Section 15 of the Supreme Administrative Court Act;

3. proceedings, which are held before the Insurance Court as the Court of Final Instance, in accordance with Section 9 of the Insurance Court Act;

4. proceedings before the Appellate Board for Social Insurance in accordance with Section 8 of the Decree on the Appellate Board for Social Insurance.”.

G. INWERKINGTREDDING

Zie *Trb.* 1954, 151, *Trb.* 1956, 5 *Trb.* 1970, 81, *Trb.* 1979, 150 en *Trb.* 1989, 153.

H. TOEPASSELIJKVERKLARING

Zie *Trb.* 1954, 151, *Trb.* 1956, 5, *Trb.* 1964, 163, *Trb.* 1969, 223, *Trb.* 1979, 150, *Trb.* 1981, 13, *Trb.* 1982, 188 en *Trb.* 1985, 68.

I. OPZEGGING

Zie *Trb.* 1970, 81.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1951, 154, *Trb.* 1954, 151, *Trb.* 1956, 5, *Trb.* 1961, 8, *Trb.* 1964, 163, *Trb.* 1969, 223, *Trb.* 1970, 81, *Trb.* 1974, 215, *Trb.* 1979, 150, *Trb.* 1981, 13, *Trb.* 1982, 188 en *Trb.* 1985, 68 en *Trb.* 1989, 153.

Voor het op 5 mei 1949 te Londen tot stand gekomen Statuut van de Raad van Europa zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1989, 94.

Voor het op 20 maart 1952 te Parijs tot stand gekomen Protocol bij het onderhavige Verdrag zie ook *Trb.* 1990, 157.

Voor het op 6 mei 1963 te Straatsburg tot stand gekomen Tweede Protocol bij het onderhavige Verdrag zie ook *Trb.* 1990, 158.

Voor het op 16 september 1963 te Straatsburg tot stand gekomen Vierde Protocol bij het onderhavige Verdrag zie ook *Trb.* 1990, 159.

Voor het op 28 april 1983 te Straatsburg tot stand gekomen Zesde Protocol bij het onderhavige Verdrag inzake de afschaffing van de doodstraf zie ook *Trb.* 1990, 160.

Voor het op 22 november 1984 te Straatsburg tot stand gekomen Zevende Protocol bij het onderhavige Verdrag zie ook *Trb.* 1990, 161.

Europese Commissie voor de rechten van de mens

Behalve de verklaringen genoemd in eerdere Tractatenbladen (laatstelijk *Trb.* 1989, 153) zijn door de volgende Staten, overeenkomstig artikel 25 van het Verdrag, verklaringen afgelegd tot erkenning van de bevoegdheid van de Europese Commissie voor de rechten van de mens om klachten in ontvangst te nemen:

Zwitserland	17 november 1989
verlenging voor 3 jaar vanaf 28 november 1989	
Turkije	9 maart 1990
verlenging voor 3 jaar vanaf 28 januari 1990	
Finland	10 mei 1990
aanvaarding voor onbepaalde tijd vanaf 10 mei 1990.	

Europese Hof voor de rechten van de mens

Behalve de verklaringen genoemd in eerdere Tractatenbladen (laatstelijk *Trb.* 1989, 153) zijn door de volgende Staten, overeenkomstig artikel 46 van het Verdrag, verklaringen afgelegd tot aanvaarding van de rechtsmacht van het Europese Hof voor de rechten van de mens:

Turkije	26 december 1989
aanvaarding voor 3 jaar te rekenen vanaf 22 januari 1990 en wel als volgt:	

"The Government of the Republic of Turkey acting in accordance with Article 46 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, hereby recognizes as compulsory ipso facto and without special agreement the jurisdiction of the European Court of Human Rights in all matters concerning the interpretation and application of the Convention which relate to the exercise of jurisdiction within the meaning of Article 1 of the Convention, performed within the boundaries of the national territory of the Republic of Turkey, and provided further that such matters have previously been examined by the Commission within the power conferred upon it by Turkey.

This Declaration is made on condition of reciprocity, including reciprocity of obligations assumed under the Convention. It is valid for a period of 3 years as from the date of its deposit and extends to matters raised in respect of facts, including judgments which are based on such facts which have occurred subsequent to the date of deposit of the present Declaration."

Finland 10 mei 1990
aanvaarding voor onbepaalde tijd te rekenen vanaf 10 mei 1990.

Uitgegeven de zestiende november 1990.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

H. VAN DEN BROEK